

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ____ ” _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерської програмою професійного спрямування **Фінансовий**
та страховий менеджмент
(назва програми)

на тему: **«Управління фінансовою стійкістю підприємства»**
(назва теми)

Виконавець:

студент 62 ФФБС

Вернодубов Владислав Ігорович _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Баранова Вікторія Глібівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	5
1.1. Сутність фінансової стійкості підприємства.....	5
1.2. Характеристика факторів впливу на управління фінансовою стійкістю підприємства.....	12
1.3. Показники управління фінансовою стійкістю підприємства.....	21
РОЗДІЛ 2 ОЦІНЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «МАТІС».....	32
2.1 Особливості фінансово-економічної діяльності ТОВ «МАТІС».....	32
2.2 Аналіз фінансової стійкості ТОВ «МАТІС».....	40
2.3 Аналіз показників ліквідності та рентабельності ТОВ «МАТІС».....	49
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «МАТІС».....	63
3.1 Характеристика антикризових ймовірностей ТОВ «МАТІС».....	63
3.2 Загальні шляхи покращення фінансової стійкості ТОВ «МАТІС».....	71
3.3 Рекомендації щодо вдосконалення управління фінансовою стійкістю ТОВ «МАТІС».....	74
ВИСНОВКИ.....	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	79
ДОДАТКИ.....	83

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Актуальність дослідження фінансової стійкості підприємства на сучасному етапі набула особливої важливості в Україні. Це пов'язано з наявністю складних економічних умов, змінами в законодавстві та конкурентним середовищем.

Вивчення фінансової стійкості підприємства дозволяє зрозуміти його здатність витримати економічні труднощі та негативні зовнішні впливи. Оцінювання допомагає виявити ризики та проблеми у фінансовій сфері, а також розробити стратегії для управління ними та мінімізації. Крім того, дослідження та оцінювання фінансової стійкості підприємства дозволяє ефективно планувати та контролювати фінансові ресурси, забезпечувати стабільність фінансових показників і забезпечувати безпеку для вкладників (власників) та інших зацікавлених сторін. Отже, вивчення фінансової стійкості підприємства є актуальним у контексті забезпечення його стійкості, ефективності та конкурентоспроможності на ринку.

Метою даної роботи є аналіз теоретичних та методичних основ процесу управління фінансовою стійкістю.

У процесі написання кваліфікаційної роботи вирішуються такі завдання:

- розглянути сутність фінансової стійкості підприємства;
- охарактеризувати фактори впливу на управління фінансовою стійкістю підприємства;
- надати показники, які характеризують управління фінансовою стійкістю підприємства;
- проаналізувати фінансово-економічну діяльність ТОВ «МАТІС»;
- проаналізувати фінансову стійкість ТОВ «МАТІС»;
- проаналізувати показники ліквідності та рентабельності ТОВ «МАТІС»;
- охарактеризувати антикризові ймовірності ТОВ «МАТІС»;
- розглянути загальні шляхи покращення фінансової стійкості ТОВ

«МАТІС»;

- запропонувати рекомендації вдосконалення управління фінансовою стійкістю ТОВ «МАТІС».

Об'єктом дослідження є управління фінансовою стійкістю.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають в процесі управління фінансовою стійкістю на прикладі ТОВ «МАТІС».

Методи дослідження. Метод аналітичних коефіцієнтів для визначення рівня фінансової стійкості, горизонтальний аналіз для з'ясування основних тенденцій функціонування підприємства, аналіз абсолютних і відносних показників, зрівняльний аналіз для визначення фінансової позиції підприємства, формування аналітичних матриць, методи прогнозування банкрутства Спрингейта, Терещенка та модель фінансової кризи, яка рекомендована Міністерством фінансів України.

Інформаційною базою дослідження складають наукові праці вітчизняних та зарубіжних економістів з теорії фінансової стійкості та фінансового стану; законодавчі та нормативні акти України; звітні дані діяльності ТОВ «МАТІС»; науково-методична література; матеріали періодичних видань.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг кваліфікаційної роботи - 91 сторінці, 9 з яких - додатки. Основний зміст викладено на 73 сторінках, із них розміщено 19 таблиць, 17 рисунків. Список використаних джерел складається із 35 найменувань.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано тези «Фінансова стійкість підприємства в Україні». Збірник матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами» 15 листопада 2023р. Київ. КНЕУ. с.179-182.

ВИСНОВКИ

Успіх діяльності підприємства залежить від адекватного надання необхідних ресурсів і здатності орієнтуватися в світі ринкової економіки. В результаті проведеного дослідження щодо управління фінансовою стійкістю ТОВ «МАТІС» були отримані наступні результати.

1. З'ясовано, що існують різні види економічної стійкості: внутрішня, зовнішня, генетична, загальна та фінансова. Основним елементом економічної стійкості підприємства є фінансова стійкість, яка дозволяє підприємству забезпечити сталість маркетингу та людських ресурсів, сприяти зростанню виробництва та сталості технологій і навичок, підтримувати адекватну інвестиційну стійкість та підвищувати ефективність управлінських процесів. Таким чином, фінансова стійкість підприємств гарантує їх стабільне функціонування та розвиток.

Фінансова стійкість займає ключове місце в системі складових економічної стійкості підприємства.

Фінансова стійкість підприємства є однією з основних характеристик його фінансового стану. Вона пов'язана з рівнем прихильності кредиторів та інвесторів. Для забезпечення фінансової стабільності підприємствам необхідно вживати різних заходів за різних умов.

2. Фінансова стійкість підприємства полягає в його здатності витримувати, протистояти та адаптуватися до впливу зовнішніх і внутрішніх факторів. Багато науковців сходяться на думці, що фінансова стійкість - це характеристика підприємства, яка полягає в процесі взаємодії зовнішніх і внутрішніх чинників для досягнення стану фінансової рівноваги та здатності до розвитку. Таке трактування чітко показує, що на фінансову стійкість підприємства впливають зовнішні та внутрішні фактори, величина яких залежить від стану фінансового ринку та коливань економічної і політичної ситуації в країні.

3. В рамках аналізу були проаналізовані різні підходи до визначення рівня фінансової стійкості підприємства, який є невід'ємною частиною

загального фінансового стану. Незважаючи на ряд методів визначення фінансової стійкості і безліч комбінацій її коефіцієнтів, основними 3 підходами до визначення фінансових показників визначені коефіцієнти, показники та інтегральні показники банкрутства, оскільки можна було визначити, які показники необхідні для подальшого вивчення діяльності підприємства. Правильний підбір показників і метод їх розрахунку є неодмінною передумовою для успішної оцінки поточного функціонування і фінансової стійкості підприємства.

4. У процесі виконання свого завдання було проведено аналіз активів та зобов'язань ТОВ «МАТІС», який виявив переважання запасів в структурі активів. Це впливає на загальний стан підприємства, і в структурі боргу переважає позиковий капітал за останні 2020-2022 роки, що також негативно позначається на розвитку підприємства. На підставі аналізу балансу ТОВ «МАТІС» також був проведений аналіз на наявність ознак "хорошого балансу", і виявлено, що баланс не відповідав цим ознакам протягом аналізованого періоду.

5. Аналіз фінансової стійкості ТОВ «МАТІС» проводився із застосуванням одинадцяти основних коефіцієнтів. За результатами дослідження, згідно з фактором автономії, 62% активів підприємства формується за рахунок залучених коштів, а також зростає залежність від зовнішніх джерел. Відповідно до умови фінансової стійкості, більше половини активів компанії створюються на основі постійного капіталу та довгострокових зобов'язань, тому ризик банкрутства зведений до середнього рівня. Фактор фінансового ризику вказує на негативну тенденцію розвитку підприємства, оскільки він не відповідає її критеріям і збільшується протягом аналізованого періоду, що вказує на збільшення інвестиційного ризику для підприємства. Що стосується важелів, аналіз зазначив, що для ТОВ «МАТІС» немає значного фінансового ризику і що ТОВ повністю використовує свій фінансовий потенціал в умовах військового стану у державі.

6. Що стосується визначення ліквідності ТОВ «МАТІС», то можна говорити про стабільне зменшення відносного коефіцієнта. Той же результат відноситься і до показників прибутковості ТОВ «МАТІС», які не відповідають критеріям і демонструють негативну динаміку в період з 2019 по 2022р.р. Таким чином, це свідчить, що ТОВ «МАТІС» нездатний підтримувати свою фінансову стійкість на прийнятному рівні.

7. Для прогнозування банкрутства були використані 3 моделі – моделі Спрінгейта, Терещенка і багатокритеріальна модель МФУ, які засновані на оцінках фінансової стійкості підприємств, отримані результати показали, що ризик дефолту і банкрутства підприємства в майбутньому середній і підприємство знаходиться в нестабільному фінансовому стану.

8. Виходячи з деяких загальних проблем підприємств, які надають послуги з типографії, даються конкретні рекомендації щодо поліпшення майбутньої фінансової стійкості. До них відносяться: збільшення власного оборотного капіталу за рахунок зростання капіталу, використання довгострокових кредитів, застосування дебіторської заборгованості шляхом складання списку позичальників і мінімізація ризику невиплати боргів, використання узгодженого управління прибутковістю, прогнозна звітність. Також було запропоновано поліпшити регулювання фінансової стійкості ТОВ «МАТІС», змінивши маркетингову тактику, систему мотивації персоналу, поліпшивши спілкування зі споживачами.

9. Підводячи підсумки виконаної роботи, можна відзначити, що низькі показники фінансової стійкості ТОВ «МАТІС» має нестабільний фінансовий розвиток. Деякі проблемні аспекти діяльності цієї компанії створюють необхідність негайного застосування цих методів антикризового управління для поліпшення фінансової стійкості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження Порядку проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту, реалізація якого передбачається на умовах фінансової самоокупності, а також визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, обслуговування якої здійснюватиметься за рахунок коштів бенефіціара: Наказ міністерства фінансів України від 14.07.2016 р. № 616. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1095 - 16#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1095-16#Text) (дата звернення 07.07.2023р.)
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності доступу»: Наказ міністерства фінансів України від 07.02.2013р. №73. URL: [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336 -13](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13) (дата звернення 07.07.2023р.)
3. Юнін О.С., Круглова О. О., Савельєва М. О. та ін. Фінансово-економічний словник : словник-довідник. Дніпро, 2018. 164 с.
4. Литвин Б.М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ, 2008. 336 с.
5. Баранова В.Г. Дискусійні питання класифікації фінансових важелів. *Науковий вісник ОНЕУ*. 2021, №7-8. С.12-15. співавтор Мамонтова І.В. URL: <http://surl.li/izjig>
6. Крилов С.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Єкатеринбург, 2016. 160 с.
7. Бойчик І.М. Економіка підприємства : підручник. Київ, 2016. 378 с.
8. Шморгун Н.П., Головка І. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ, 2006. 528 с.
9. Крамаренко Г.О., Чорна О. Є. Фінансовий аналіз : підручник. Київ, 2008. 392 с.
10. Лучко М.Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Тернопіль, 2016. 304 с.
11. Цал-Цалко Ю. С., Мороз Ю. Ю., Суліменко Л. А. Фінансовий аналіз:

підручник. Житомир, 2012. 608 с.

12. Мірко Н.В. Методи дослідження фінансового аналізу (стану) суб'єктів господарювання. Вісник Хмельницького національного університету. 2009. №6, Т.3. С.268-272. URL:

http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2009_6_3/pdf/268-272.pdf (дата звернення 07.07.2023р.)

13. Старинець О.Г. Методи фінансового аналізу діяльності підприємств у системі антикризового управління. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. №17(2). С.87-91. URL:

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/ispui/handle/lib/22363> (дата звернення 07.07.2023р.)

14. Синькевич М.І., Васишин Т. М. Аналіз існуючих прийомів і методів фінансового аналізу діяльності суб'єктів господарювання. *БізнесІнформ*. 2014. №4. С.313-317. URL: http://business-inform.net/export_pdf/business-inform-2014-4_0-pages-313_317.pdf (дата звернення 09.09.2023р.)

15. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб. Київ, 2009. 328 с.

16. Курочкіна О.К. Рентабельність підприємства як основний показник ефективності його діяльності. *Міжнародний науковий електронний журнал ЛОГОС. ОНЛАЙН*. 2020. С.1-5. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139/article/view/6877> (дата звернення 09.09.2023р.)

17. Бондаренко.П.В. Проблеми малого підприємства в Україні. Бондаренко П.В., Магда О.В. *Збірник тез XIX міжнародної науково-практичної конференції «Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо-, мікроекономічному рівнях» 17-18 травня*. ОНЕУ. Одеса. 2021р. URL: <http://surl.li/ocahx> (дата звернення 09.09.2023р.)

18. Калишенко В О., Москалець К.М. Огляд та узагальнення методичних підходів до оцінки фінансової стійкості підприємства. Матеріали VII Міжнародної наукової інтернет-конференції «Простір і час сучасної науки». URL: <http://intkonf.org/kalishenko-vo-moskalets-km-oglyad-ta-uzagalnennya->

metodichnih-pidhodiv-do-otsinki-finansovoyi-stiykosti-pidpriem (дата звернення 10.10.2023р.)

19. Павловська О.В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н.Ю. Фінансовий аналіз: навч.-метод. посіб. для самоствивч. дисц. Київ, 2002. 388 с.

20. Ілясов Г. О. Оцінка фінансового стану підприємства. Економіст. 2004. № 6. С. 50-54.

21. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. Київ, 2000. 378 с.

22. Фінансова звітність ТОВ «МАТІС» за 2019 рік

23. Фінансова звітність ТОВ «МАТІС» за 2020 рік

24. Фінансова звітність ТОВ «МАТІС» за 2021 рік

25. Фінансова звітність ТОВ «МАТІС» за 2022 рік

26. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств: підручник. Київ, 2013. 504 с.

27. Плеша, В.І. Аналіз і прогнозування показників фінансової звітності споживчого товариства. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. Економічні науки: зб. наук. пр. 2006. №10, ч.2. С.236-241. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/ispui/handle/123456789/3528> (дата звернення 11.10.2023р.)

28. Сурніна К.С. Методи побудови прогнозних форм звітності як функції управління ризиками на підприємстві. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2013. №1. С.131-136. URL: <http://fbi.cfuv.ru/wp-content/uploads/2017/09/020surnina.pdf> (дата звернення 12.10.2023р.)

29. Галушак М. П., Галушак О. Я., Кужда Т. І. Прогнозування соціально-економічних процесів: навч. посіб. Тернопіль, 2021. 160 с.

30. Ревак І. О., Власюк Н. І., Мицак О. В. Прогнозування прибутку підприємства на основі методу екстраполяції. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна*. 2017. №2. С.238-247. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1114/1/%2B%D1%80%D0%B5>

%D0%B2%D0%B0%D0%BA.pdf (дата звернення 3.12.2023р.)

31. Хринюк О. С., Бова В. А. Моделі розрахунку ймовірності банкрутства як метод оцінки фінансового потенціалу підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. №2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6121> (дата звернення 3.12.2023р.)

32. Ліснічук О. А., Виноградова Є. В. Моделі розрахунку ймовірності банкрутства як метод оцінки фінансового потенціалу підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Економіка і менеджмент. 2018. № 33. С. 111—116. URL: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2018/33-2018/17.pdf> (дата звернення 3.12.2023р.)

33. Офіційний сайт Податкової служби України. Київ. 2022. URL: <https://tax.gov.ua/> (дата звернення 3.12.2023р.)

34. Ткаченко, Н.М. Амортизація, знос основних засобів, нарахування, зміни в незалежній Україні. *Вісник економічної науки України*. 2012. №2(22) С.161-165. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/bitstream/123456789/9545/1/2.pdf>

35. Осадча, Г.Г., Тацієнко Н.В. Ефективність капітального інвестування у ТОВ "Маревен Фуд України". *Причорноморські економічні студії*. 2018. № 35 (2). С.141-146. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/30720/1/27.pdf> (дата звернення 3.12.2023р.)